

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВОЛИНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ

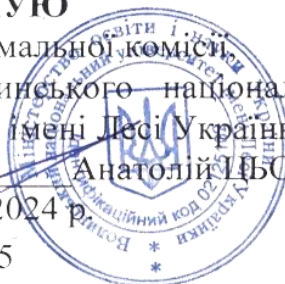
ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова приймальної комісії,
ректор Волинського національного
університету імені Лесі Українки

Анатолій ЦВОСЬ

«09» квітня 2024 р.

Протокол № 5

ПРОГРАМА

ФАХОВОГО ІСПИТУ

**ДЛЯ УЧАСТІ У КОНКУРСНОМУ ВІДБОРІ ДЛЯ ЗДОБУТТЯ
ДРУГОГО (МАГІСТЕРСЬКОГО) РІВНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ**

на основі раніше здобутих рівнів вищої освіти бакалавра (НРК 6),
магістра, освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста (НРК 7)

**ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 035.055 ФІЛОЛОГІЯ. РОМАНСЬКІ МОВИ ТА
ЛІТЕРАТУРИ (ПЕРЕКЛАД ВКЛЮЧНО), ПЕРША – ФРАНЦУЗЬКА**

освітньо-професійна програма – МОВА І ЛІТЕРАТУРА (ФРАНЦУЗЬКА).

ПЕРЕКЛАД

ЛУЦЬК 2024

1. Пояснювальна записка

Програма розрахована на осіб, які вступають на I курс навчання для здобуття освітнього ступеня «магістр» спеціальності 035 – Філологія (Мова і література (французька). Переклад) факультету іноземної філології Волинського національного університету імені Лесі Українки, на основі раніше здобутих рівнів вищої освіти бакалавра, магістра або освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста.

Фаховий іспит має на меті оцінку вміння абітурієнта опанувати освітню програму магістерського рівня вищої освіти, враховуючи його раніше отримані **компетентності**:

- практично застосовувати базові знання з теоретичного та загального мовознавства;
- практично застосовувати теоретичні основи курсу лексикології та методів лінгвістичних досліджень;
- орієнтуватися в історії мови, проблематиці та актуальних напрямках французької літератури;
- застосовувати різні стилістичні засоби французької мови як певної системи;
- орієнтуватися і виразити свій власний підхід до існуючих теорій та концепцій з теорії граматики у вітчизняній та зарубіжній лінгвістичній теорії;
- орієнтуватися в лінгвокультурних реаліях, пов'язаних з сучасним станом розвитку Франції;
- використовувати практично й процесуально способи та різні види перекладу.

2. Перелік тем, включених до екзамену (тестування).

Вступне випробування проходить у формі комп'ютерного тестування. Тестові завдання включають питання з основної іноземної (французької) мови та теоретичних дисциплін, які вивчалися протягом I – IV курсів, зокрема: загальне мовознавство, теоретична грамика, лексикологія сучасної французької мови, історія французької мови, література франкомовних країн, стилістика сучасної французької мови.

Основна іноземна (французька) мова

Граматичні теми: Артиклі. Придієслівні особові займенники. Вказівні займенникові прикметники. Місце прикметника у реченні. Ступені порівняння прикметників. Місце прислівника у реченні. Ступені порівняння прислівників. Присвійні займенникові прикметники. Вказівні займенники. Займенникові дієслова. Прийменники. Прислівники. Часові форми дієслова. Минулі часи. Майбутні часи. Активний і пасивний стан дієслів. Узгодження часів. Інфінітив. Герундій. Умовний спосіб. Сюбжонктив. Пряма і непряма мова.

Розмовні теми: **Проблеми навколишнього середовища.** Екологія у повсякденному житті. Місто сьогодні та завтра. **Здоров'я.** Медичне лікування і симптоми хвороб. Проблеми ожиріння та критерії фізичної краси. Особистісний

розвиток людини. **Мистецтво.** Французькі митці та твори їх мистецтва. Спектаклі. Культурні смаки і враження. **Робота.** Економічна ситуація у Франції. Робота мрії. Як досягнути успіху, займаючись власною справою.

Питання з дисципліни «Основна іноземна (французька) мова» відображають усно-мовленнєві (монологічні та діалогічні) навички володіння французькою мовою, письмового аспекту мови в межах запланованої тематики, а також розвиток аналізу наукової літератури з актуальних проблем лінгвістики.

Рекомендована література:

1. Мамосюк О. С. Аудіо-відео практикум з французької мови: навчальний посібник. Луцьк : Вежа-Друк, 2023. 203 с.
2. Хірочинська О. І. Практикум з граматики французької мови : навчальний посібник. Луцьк : Вежа-Друк, 2022. 543 с.
3. Barrière I., Parizet M.-L. Abc DALF C1/C2 : 150 exercices (nouvelle édition). Paris : Clé International, 2019. 327 p.
4. Heu-Boulhat Él. et les autres. Édito B1 : méthode de français. 3-e édition. Paris : Didier FLE, 2023. 224 p.
5. Heu-Boulhat Él. et les autres. Édito B2 : méthode de français. 4-e édition. Paris : Didier FLE, 2022. 224 p.
6. Sperandio C. et les autres. Édito A1 : méthode de français. 2-e édition. Paris : Didier FLE, 2022. 192 p.
7. Sperandio C. et les autres. Édito A2 : méthode de français. 2-e édition. Paris : Didier FLE, 2022. 216 p.

Загальне мовознавство

Мовознавство як наука. Предмет та об'єкт загального мовознавства. Історія лінгвістичної думки як наука. Порівняльно-історичне мовознавство: основоположники, етапи розвитку. **Основні напрямки мовознавства XIX ст. та початку XX ст. Структуралізм і генеративізм. Неогумбольдтіанство.** . Сучасні напрями лінгвістичних досліджень: когнітивна лінгвістика, лінгвістика тексту, функціональна лінгвістика, прагмалінгвістика, комунікативна лінгвістика та інші.

Знакова природа мови та мовний знак. Структура мови та її системний характер. Системи мови: фонологічна, граматична, лексико-семантична. Проблема співвідношення мови і мислення. Взаємозв'язок мови та мовлення, мови та культури. Методи наукового дослідження мовного матеріалу.

Рекомендована література:

1. Grand dictionnaire de linguistique et sciences du langage. Larousse, 2019. 576 p.
2. Sarfati G.-E., Paveau M.-A. Les grandes théories de la linguistique – De la grammaire comparée à la pragmatique. Armand Collin, 2014. 256 p.
3. Siouffi G., Raemdonck D. Van. 100 fiches pour comprendre la linguistique. Bréal, 2018. 329 p.
4. Кочерган М. П. Загальне мовознавство: підручник. Київ: Видавничий центр «Академія», 2010. 464 с.

5. Хайчевська Т. Методичні рекомендації з обов'язкової навчальної дисципліни «Загальне мовознавство» французькою мовою. Луцьк: ВНУ імені Лесі Українки, 2023. 90 с.

Теоретична граматики

Загальні положення. Предмет вивчення. Методи граматичного аналізу. Граматична категорія. Морфологія. Синтаксис.

Система частин мови. Проблематика частин мови. Ієрархія частин мови. Принцип виділення частин мови. Типи і класи слів. Основні частини мови. Службові частини мови. Форма та зміст частин мови. Ядро та периферія. Первинні та вторинні функції частин мови. Транспозиція.

Іменник. Семантико-граматичні групи іменників. Синтаксична група іменників. Синтаксичні функції іменника. Граматичні категорії іменника. Субстантивація та дисубстантивація.

Детермінативи. Загальні ознаки детермінативів як частин мови. Семантика детермінативів. Артикль. Вказівні детермінативи (демонстративи). Присвійні детермінативи. Питально-окличні детермінативи. Неозначені детермінативи (квантитативи). Детермінативи та інші частини мови.

Прикметник. Загальні положення. Семантика прикметників. Граматичні категорії прикметників. Синтаксичні функції прикметників. Синтаксична група прикметника.

Числівник. Проблема числівника як частини мови. Морфологічні особливості. Семантика числівників. Синтаксичні особливості числівників. Перехід інших слів у розряд числівників. Перехід числівників в інші частини мови.

Займенник. Загальні положення. Семантика займенників. Синтаксичні властивості займенників. Граматичні категорії та форми займенників. Функції займенників. Проніміналізація та депроніміналізація.

Дієслово. Семантико-граматичні групи дієслів. Засоби граматичного вираження в системі дієслова. Граматичні категорії дієслова. Проблема категорії виду. Безособові форми дієслова. Транспозиція дієслів.

Прислівник. Загальні положення. Семантика прислівників. Функція прислівника в реченні. Семантико-граматичні групи прислівників. Синтаксична група прислівників. Адвербіалізація.

Службові частини мови. Прийменник. Сполучник. Частка. Вигук.

Синтаксис. Визначення синтаксису. Синтаксичні одиниці. Синтаксичні зв'язки. Словосполучення. Просте речення. Члени речень. Типи простих речень. Складне речення. Складнопідрядне речення. Складносурядне речення. Безсполучникове речення. Прагматичні аспекти речення.

Рекомендована література:

1. Лемешко Л. С., Табачек І. В. Посібник з теоретичної граматики французької мови. К.: Вид. Центр КНЛУ, 2005. 134 с.

2. Попович М. М. Теоретична граматики французької мови. Морфологія: навчальний посібник. Чернівці: Букрек, 2010. 288 с.

Лексикологія

Еволюція розвитку французької лексикології.

Історія теоретичного вивчення французької лексики. Лексикологія у Франції до XIX століття і початку XX століття. Основні базові поняття і проблеми визначення лексикології. Лексикологічний статус слова, його визначення. Аспекти теорії слова: фонетико-графічний, граматичний, понятійний, семіотичний, функціональний.

Сучасні погляди на структуру науки про лексичну семантику.

Утворення семантики як науки. Визначення понять "семантичні універсалії", " денотація і канотація", " прототипи і стереотипи", " когнітивна семантика та когнітивні підходи". Сучасні концепції науки про лексичну семантику. Концепція М. Бреаль, Ф. де Сосюра, Ф. Растье, Ж. Пікоша, М. Жонсона, С. Ульмана тощо.

Визначення поняття «лексико-семантична система».

Основні лексичні парадигми і семантичні відношення. Підсистеми французького словника. Визначення поняття поля: лексичного, концептуального, дериваційного, флексіонального.

Лексикографія. Особливості французької лексики.

Синоніми як одиниці вираження додаткових смислових відтінків лексичних значень.

Властивості синонімів: варіантність, взаємозамінність, співвідносність, подібність, відмінність. Лексико-семантичне мікрополе синоніма. Типологічні ознаки синонімів.

Іменники-синоніми. Дієслова-синоніми. Прикметники-синоніми. Прислівники-синоніми тощо. Контекстуальні особливості реалізації синонімів. Умови та можливості взаємозамінності при перекладі синонімічних частин мови.

Домінантне значення як асоціаційна основа з новим поняттям. Метафоричне значення. Сміслова спорідненість як результат семантичної адекватності синонімів. Тотожність та близькість значень слів синонімів та їх ступінь.

Слово і лексика. Лексична морфологія. Запозичення. Тропи. Територіальна і соціальна відмінність лексики.

Фразеологічне поле французької мови.

Якісний склад з точки зору запозичення, формування, функціонування та часу виникнення. Значення фразеологізмів, отримані при виникненні чи зміні. Розширення та утворення багатозначності сталих виразів.

Фразеологічне зрощення, фразеологічні єдності, фразеологічне сполучення, фразеологічні вирази. Фразеологізми з однопозиційним, двопозиційним, трипозиційним оточенням. Прислів'я та приказки, професіоналізми, усталені вислови з анекдотів, жартів, крилаті вирази, влучні вирази видатних людей, політиків. Фразеологічні звороти та їх специфіка.

Метафорична сутність фразеологічних одиниць. Концептуальні метафори, актуалізовані фразеологічними одиницями, національно-культурна специфіка. Лінгвокультурологічний аспект французьких та запозичених фразеологізмів, особливості перекладу.

Групи фразеологічних зворотів та їх переклад. Основні способи перекладу фразеологічних одиниць: фразеологічний аналог, калька. Аналіз стилістичних культурно-історичних аспектів фразеологічних одиниць.

Рекомендована література:

1. Гунчик І., Хайчевська Т. Методичні рекомендації з навчальної дисципліни «Лексикологія». Луцьк: ВНУ імені Лесі Українки, 2021. 25 с.
2. Смушинська І. В. Французька лексикологія. К.: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2015. 598 с.
3. Bobokalonov R. R., Bobokalonov P. R. Lexicologie française : Guide d'etude. Editions universites europeennes, 2021. 136 p.
4. Mortureux M-F. La lexicologie entre langue et discours. Paris, 2002.
5. Polguère A. Notion de base en lexicologie. Montréal. URL: <https://pdfcoffee.com/notions-de-base-en-lexicologie-pdf-free.html>

Історія французької мови

Характеристика мов романської групи. Періодизація історії французької мови. Народна латина як джерело походження романських мов; доісторичний період формування французької мови (етапи кельтизації, романізації та германізації території Франції).

Розвиток французької мови в Старофранцузький період (IX-XIII ст.), Середньофранцузький (XIV-XV ст.), Ранньофранцузький (XVI ст.) та Новофранцузький періоди (XVII-XVIII ст.): особливості фонетики, граматики, лексики.

Рекомендована література:

1. Кагановська О. М., Філоненко Н. Г. Історія французької мови: навчальний посібник. К. : КНЛУ, 2003.
2. Морошкіна Г. Ф. Історія французької мови: навчальний посібник. К. : Нова книга, 2011. 320 с.
3. Сидельникова Л.В., Кагановська О.М. Практикум з історії французької мови: навчальний посібник. К. : КНЛУ, 2004.
4. Hélix F. Histoire de la langue française. Paris : Ellipes, 2019. 304 p.
5. Stanislav O. Histoire de la langue française : manuel. Loutsk : Centre d'édition et de polygraphie Veja-Drouk, 2021. 68 p.

Література франкомовних країн

Основні напрями, течії і художні школи у французькій літературі ХХ початку ХХІ століття, особливості їх становлення та розвитку; тенденції розвитку основних літературних жанрів.

Реалістичні традиції та їх модифікації у французькому романі ХХ століття: А. Франс, Р. Роллан, А. де Сент-Екзюпері, Р. Мартен дю Гар, Ф. Моріак. Оновлення романної традиції.

Роман і філософія екзистенціалізму: творчість А. Мальро, А. Камю, Ж.-П. Сартра, М. Прюста і А. Жіда.

Французький «новий роман»: Н. Саррот, А. Роб-Грійє, М. Бютор, К. Симон. «Новий театр»: драматургія Е. Іонеско, З. Беккета, Ж. Жене, Б. Віана.

Постмодернізм у французькій літературі ХХ–ХХІ ст. Філософське, соціологічне та культурологічне підґрунтя формування новітніх тенденцій. Мінімалізм у французькій літературі: Ж. Перек, П. Кіньяр, Р. Мійє. Провокативний нігілізм М. Уельбека, Ф. Бегбедера. Фікційний світ романів А. Мюссо, М. Леві.

Рекомендована література:

1. Лепетюха А. В. Курс лекцій з французької літератури: посібник для студ. вищ. навч. заклад. освітнього рівня «бакалавр» за спец. «Мова і література (французька)». Харків, 2023. 156 с.
2. Станіслав О. В. Глосарій термінів: літературні течії та напрями: навч. посібник. Луцьк : Вежа-Друк, 2021. 52 с.
3. Berton J. C. Histoire de la littérature et des idées en France au XXe siècle. Paris : Hatier, 2018. 191 p.
4. Darcos X., Tartayre V. Le XVIIe siècle en littérature. Paris : Hachette, 2019. 400 p.
5. Darcos X., Tartayre V. Le XVIIIe siècle en littérature. Paris : Hachette, 2020. 400 p.

Стилістика сучасної французької мови

Стилістика як розділ мовознавства. Стилістична характеристика лексики різних шарів словникового складу французької мови. Види і значення тропів як засобу образного відображення дійсності. Стилістичні аспекти граматичних явищ. Стилістичні функції синтаксичних фігур.

Функціональні стилі у сучасній французькій мові. Офіційний стиль. Характеристика наукового стилю французької мови. Характеристика публіцистичного стилю французької мови. Поняття художнього стилю у стилістиці французької мови. Характеристика розмовного стилю сучасної французької мови.

Рекомендована література:

1. Божко І. С. Stylistique française. Стилістика французької мови: навчально-методичний посібник. Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2020. 100 с.
2. Голотюк О. В. Стилістика французької мови : навчальний посібник для студентів- філологів вищих закладів освіти. Херсон : ХДУ, 2013. 140 с.
3. Кость Г. La stylistique française. Стилістика французької мови: навчальний посібник. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2017. 264 с.
4. Smouchtchynska I. Stylistique des figures: Les tropes. K.: Université de Kiev, 2008. 206 p.
5. Stanislav O. Stylistique française : cours théorique: навчальний посібник. Луцьк : Вежа Друк, 2020. 132 с.

4. Критерії оцінювання знань вступників

Конкурсний бал вступника *для здобуття ступеня магістра* оцінюється за шкалою від 100 до 200 балів. Фаховий іспит проводиться у формі комп'ютерного тестування. Вступник розв'язує 20 завдань, правильна відповідь за кожне з яких – 5 балів.

Результати виконання завдань дозволяють виявити рівень підготовки вступника: 1 рівень (високий): 200-180 балів; 2 рівень (середній): 179-160 балів; 3 рівень (достатній): 159-140 балів; 4 рівень (низький): 139-100 балів.

1 рівень (високий): 200-180 балів виставляється вступникам, які в повному обсязі виконали завдання (тестові завдання), продемонстрували обізнаність з усіма поняттями, фактами, термінами; адекватно оперують ними при розв'язанні завдань; виявили творчу самостійність, здатність аналізувати факти, які стосуються наукових проблем. Усі завдання (тестові завдання) розв'язані (виконані) правильно, без помилок.

2 рівень (середній): 179–160 балів виставляється за умови достатньо повного виконання завдань (тестових завдань). Розв'язання завдань має бути правильним, логічно обґрунтованим, демонструвати творчо-пізнавальні уміння та знання теоретичного матеріалу. Разом з тим, у роботі може бути допущено декілька несуттєвих помилок.

3 рівень (достатній): 159–140 балів виставляється за знання, які продемонстровані в неповному обсязі. Вони, зазвичай, носять фрагментарний характер. Теоретичні та фактичні знання відтворюються репродуктивно, без глибокого осмислення, аналізу, порівняння, узагальнення. Відчувається, що вступник недостатньо обізнаний з матеріалом джерел із навчальної дисципліни та не може критично оцінити наукові факти, явища, ідеї.

4 рівень (низький): 139–100 балів виставляється за неправильну або поверхневу відповідь, яка свідчить про неусвідомленість і нерозуміння поставленого завдання. Літературу з навчальної дисципліни вступник не знає, її понятійно-категоріальним апаратом не володіє. Відповідь засвідчує вкрай низький рівень володіння програмним матеріалом.

Голова фахової атестаційної комісії

Лариса МАКАРУК

Відповідальний секретар
приймальної комісії

Олег ДИКИЙ